

Kültürün Tanımları, Kültürel Sistemin ğeleri

Dr. B. Nilüfer Uluç

- Antropologlara göre kültür, insanın ayırt edici özelliğidir. Biyolojik olarak doğada hayatta kalmasını sağlayacak güçlü donanımları olmayan, doğduğunda bir başkasına muhtaç olan insan kültür sayesinde hayatta kalmayı başarabilmiştir.
- Antropolojik açıdan kültürsüz bir toplum, kültürsüz birey yoktur. En küçüğünden en geniş lçeklisine her toplum, fiziksel ve toplumsal çevresiyle baş etmesini ve sürekliliğini sağlamaya yönelik sağlamaya yönelik donanımları biçimlendirmiştir. Kültür bir anda sahip olunan bir şey değildir; tüm bireyler içine doğdukları toplumun kültürü içerisinde yetişir ve onu içselleştirirler.

- Hem soyut bir kavram hem de çok yönlü bir kavram olduğu için kültürü bütün halinde tanımlamak oldukça zordur
- İngiliz antropolog Edward B. Tylor (1832-1917) sosyal antropolojinin konusunun kültür olduğunu vurgulayan ilk kişidir.
- Tylor, ilk kez kültür ve uygarlıkla ilgili bir makale yazıp kültürü bir toplumun inanç, sanat, örf, adet ve becerileri olarak tanımlamıştır.

- Tylor'ın 1871 yapmış olduğu kültür tanımı;
“Kültür ya da uygarlık bir toplumun yesi olarak insanoğlunun öğrendiği bilgi, sanat, gelenek görenek ve benzeri yetenek beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür.” şeklindedir.
- Zaman içinde, edinilen bilgiler ve bu bilgilerin yorumlanmasında yaşıanan değişimlerle birlikte, kapsamı zaten en baştan çok geniş olan kavramın tanımları da çeşitliliğini arttırmıştır.

- Antropolojik olarak kültürün en kısa tanımı insanın elinden çıkmış her şey şeklindedir.
- Sedat Veyis rnek'in tanımı ise en uzun tanım olarak; "Bir halkın veya bir toplumun maddi ve manevi alanlarda oluşturduğu ürünlerin tümü, yiyecek, giyecek barınak, korunak gibi temel ihtiyaçların elde edilebilmesi için kullanılan her türlü araç gereç, uygulanan teknik, fikirler, bilgiler, inançlar, geleneksel, dinsel toplumsal düzen ve kurumlar, düşünce duyuş tutum ve davranış biçimleri, yaşam tarzı olarak tanımlanmaktadır.

KÜLTÜREL SİSTEMİN ÖĞELERİ

- İnsanın yaparak, yaşayarak yarattığı, öğrendiği, öğrettiği aktardığı, geliştirdiği maddi manevi herşey kültür ise böylesine geniş bir kültür sisteminin öğeleri nelerdir?

Kültür ğeleri

- İnsan
- Aile ve akrabalık
- Eğitim
- Tre
- Teknoloji
- Üretim-tüketim ilişkileri
- Yönetim
- Bilim, Din ve Felsefe
- Sanat
- Dil
- Kişilik-Karakter
- Doğal evre
- Diğer kültürel sistemlerle olan ilişkisi.

- Kültür ğeleri her kültürde bulunur ama aynı zamanda sosyo-kültürel değişkenlerden oluşur. Dolayısıyla, her kültür içinde o kültürün yapısına uygun şekilde oluşur, belirlenir. Bu nedenle evrensel olan kültürün kendisi değil, öğeleridir.